

מסורת הש"ס

(א) כלום פסח מ"ע פ"ט
(ב) בנמשלה לחתה טחנה חמ
(ג) וע"ס
(ד) והמיוזין, (ה) גרסות כ"ג
(ו) (לעיל מו: ז') (ז')
(ח) (לעיל מו: ז') (ט')
(י) (לעיל מו: ז') (כ')
(כ"א) (לעיל מו: ז')
(כ"ב) (לעיל מו: ז')
(כ"ג) (לעיל מו: ז')
(כ"ד) (לעיל מו: ז')
(כ"ה) (לעיל מו: ז')
(כ"ו) (לעיל מו: ז')
(כ"ז) (לעיל מו: ז')
(כ"ח) (לעיל מו: ז')
(כ"ט) (לעיל מו: ז')
(ל') (לעיל מו: ז')
(מ') (לעיל מו: ז')
(נ') (לעיל מו: ז')
(ס') (לעיל מו: ז')
(ע') (לעיל מו: ז')
(פ') (לעיל מו: ז')
(צ') (לעיל מו: ז')
(ק') (לעיל מו: ז')
(ק"א) (לעיל מו: ז')

הגהות מהר"ב
רנשבורג

א רש"י ד"ה מידי
לדורומיה וכו' הלכך לא
ימיתקרי תשמיש ידיה
בהנאה אף וכו' נמחק מלת
אף: **ב** תוס' ד"ה נתנו
וכו' בלא נתנמו לספר נמי
טהור מן המדרס. כ"צ ע'
שבת דף נח ע"א תוס'
גד"ה אע"פ וכו' מה
שכתבו בזה ודוק היטב:

מוסף רש"י

ולאבוי כו' אי לא
אזמניה לא. קדיש ושרי
למילך ציה (ברכות כג:).
החוצב קבר לאבוי.
מממת, לא קבר צו הן
עולמית, דכין להחנות למת
נאסר בכל הנאה, וקס"ד
דה"ה נמי אס חצבו לאיש
אחר (ש"ע חז:). קבר
חדש. ולא למת חומן אלא
חצבו סתם ולעשמינו לו מת
יקברנו צו (שם).

רבינו חננאל

גמר שם שם מע"ז שנאמר
ע"ז שבו שם מה גרויה מה
ע"ז הבנומה לא מהמסר
עד שתיבער עליה רמא כן
והותבין עליה ומה כ"ח
הבט' לבס' לים פוק כ"ח
כפה שמא מרדס תנתה
עד הספר טהור מן המרדס
אבל טהור טהור מה ונתן
בבס' זב"ס פ"ז אמר
ר' יהושע נ"ב שישבה
עם השטורה במטה כיפה
שבראש טהור מלא מרדס
שיבה בספניה טהור
שבראש השם שספניה
טהור מלא מרדס ש"ס הזמנה
ממילא היה ופריך נתנו
וכרחו להם המעשה
וכרחו להם המעשה
לפ"ק נתנו היה הזמנה
וכרחו להם המעשה דאמר
סודר אומניה למערי צד
תפילין וצר בי ופריך
אסור למערי צד וזו
אומניה ולא צד ביה עד
למציב צד וזו היה ופריך
סודר אומניה למערי צד
וכרחו להם המעשה

נגמר הדין פרק ישי סנהדרין

ממשמשין. של מת: **ממשמשין.** של עבודת כוכבים: **גמריין.** ללא מיתסרי
בזהמנה דהאי קרא אשר עדו שם במשמי עבודת כוכבים מוקמיין
לילה במס' ע"ג (דף נא): דמניא אזד תאכדון את כל המקומות) כללים
שנשתמשו בהן לע"ז הכוזב מדבר דאילו מקומות ממש לא מיתסרי
דכתביז אלהיהם על ההרים ולא ההרים
אלהיהם יכול יהו נאסריין מיד משעת
ההנהגה יחל אשר עדו שם) ממשמשין
ואילין: **מידי דאורייתא.** שדרך היהודים
לנעשות כן אבל ע"ז אסורה לעבוד
ואף לבני נח הלכן לא מיתסרא תשמיש
בדידה בזההם א' אף בזהמנה דילמא
שמהדרי בזה ולא משמשי בזה עבודת
כוכבים: **כפה.** עסיף: **שהוא עמא**
מדרם. שאף רחוי למדרם עמי'
משפלתו ויושבת עליו או נשענת

משמשין ממשמשין גמרינן לאפוקי עגלה
ערופה והיא גופה קדושה ואבין מ"ט לא
גמר מעבודת כוכבים אמר לך מידי דאורחיה
ממידי דאורחיה גמרינן לאפוקי עבודת
כוכבים דלאו אורחא: (סימן כפ"ה נפשי"ה
דחצי"ב א נכיס"א דאומנ"א) מיתבי ^ב כפה
להוא טמא מדרס ונתנתו לספר טהור מן
המדרס אבל טמא ^ג (מגע מדרס) אימא
נתנתו וכרכתו למה לי נתנתו וכרכתו
כדרכ חסדא דאמר רב חסדא יהא ^ד סודרא
דאומניה למיצר ביה תפילין וצר ביה תפילין
אסור למיצר ביה פשיטי אומניה ולא צר ביה
צר ביה ולא אומניה שרי למיצר ביה פשיטי
ולאבין דאמר ^ה הזמנה מילתא היא אומניה
אע"ג דלא צר ביה צר ביה אי אומניה אין אי
לא אומניה לא ת"ש יפיש שבנאו לשם חי
מותר בהנאה הוסיף בו דימוס אחד לשם
מת אסור בהנאה הכא במאי עסקינן דרמא
ביה מת אי הכי מאי איריא הוסיף כי לא
הוסיף נמי לא צריכא יאע"ג דפנייה אמר
רפרס בר פפא אמר רב חסדא יאם היה
מכירו חולצו ומותר ^ו ת"ש החוצב קבר
לאביו והלך וקברו בקבר אחר הרי זה לא
יקבר בו עולמית התם משום כבוד אביו
הכי נמי מסתברא דקתני סיפא רבן שמעון
בן גמליאל אומר אף החוצב אבנים לאביו
והלך וקברו במקום אחר הרי זה לא יקבר
בהן עולמית אי אמרת בשלמא משום כבוד
אביו שפיר אלא אי אמרת משום הזמנה
^ז טווי לאריגה מי איכא למאן דאמר ת"ש
קבר חדש מותר בהנאה הטיל בו גפל
אסור בהנאה הטיל אין לא הטיל לא ה"ה
דאע"ג דלא הטיל ולאפוקי מדרבן שמעון
בן גמליאל דאמר ^ח אין לגפלים תפיסת
הקבר קמ"ל ת"ש ^ט מותר המתים למתים
מותר המת ליורשיו הכא במאי עסקינן
שגבו מחיים הא לא תני הכי דתנן ^י מותר
המתים למתים מותר המת ליורשיו ותני

עלה כיצד גבו למתים סתם זהו מותר לה
מותר המת ליורשיו וליטעמך אימא סיפא
שיבא אליהו ד' נתן ואמר יעשנו דימום על
אביו מתרץ לטעמיה ורבא מתרץ לטעמיה אנ
מילתא היא ח"ק סבר דחזי ליה תפיס דלא חזי
אי תפיס אי לא תפיס הלכך לא ינע בהן ע'
ליה דודאי תפיס הלכך יעשה דימום על קבר
הזמנה לאו מילתא היא תנא קמא סבר כי ב
יורשין ור"מ מספקא ליה אי מחיל אי לא מו
נתן פשיטא ליה דלא מחיל הלכך יעשה ו
מסתו ת"ש "היו אביו ואמו מזוקקין בו כלל

משמשין ממשמשין גמרינן. ⁶מיהו מת מנהו גופיה ילפינן מעגלה ערופה כדאיתא צפ"ב דמסכת ע"ג (דף טו: ושם) וא"ת ועורו של מת מי גרע ומתכריכן דאמר' בהעור והרועב (חולין דף קכג). דבר תורה עור אדם טהור ומפני מה אמרו טמא מפני שלא יעשה אדם מעור אצלו ואמרו שטיחין לחמור אלמא ליכא ליסכורא דאורייתא ומפרש ר"ל דאע"ג דלפטר מדאורייתא הוצרכו לגזור טומאה משום דחמירא לכו לאינשי טומאה מאיסורא כדאשכחן בסוף כ"ד ג' (פסחים דף פה). הפיגול והנוטר מטמאין את הידים משום חשדי כהונה ומשום עזאי כהונה אע"ג דכלא הכי איכא כלל דכל תומרי' נמי **נחנן** **הספר** חתמה חתמה נמי

לאצ"י דנקט האורג דמשמע
יחד לא והמ"ל הכא בדאיתא
שינוי מעשה דהא אין כלי עולה
ממנומאחור אלא בשנינו מעשה וכן
ההיא דנפש צנאנא לשם חי והוסף
די ידיוס אחד לשם מת משמע דיחד
בלא הוסף לא מהני מדפריך מיניה
לרצא ולצ"י ינחא וכן ננקט כס
שעשאו להניח תפילין ולא נקט יחדו
יכופת שאור שייחדה לישיבה דפ' אלו
עוברין (שם דף מה: ושם) וסדין
שעשאו וילון להקומץ רבה (מנחות
דף כד: ושם) הנך נמי בדאיתא שינוי
משמע מעשה מיהו קשה לא"כ בלא נתנתו
לספר נמי טעור מן המדרש ב' אי
איכא שינוי מעשה ומההיא דלוי אצ"י
אמרו מזרקין בו כלים משמע דזריקה
בעלמא בלא שום מעשה מהני לאצ"י
ל"ל דיחד דדיבור בעלמא לא מהני
אלא א"כ נטלו ואמר זה יהיה למת
ולספר והא דנקט האורג לאו דוקא
אלא משום רבותא דרצא דלפ' אצ"י
סרי: **מותר** המת צ"ר שיש.
יחמה אי בגבז מעות טווי לאריג
מי איכא למ"ד ואי בגבז בגדים
היאך יעשה דימוס לקצרו הא אי
לאפשר לקנותו דאסור בהנאה כי
ההיא איטענא דמילתא דלפרסיה
לפרסיה צפ' אלמנה ציצמות (דף סו:
א"ל דפרסיה שאני א"י מעות
מטווי לאריגה משום דחור
למיהא בבו כל מילי:

למִתִּים גְּבוּ לִמֵּת זֶה זֶה וְזֶה
מֵאֹמֶר לֹא יֵנַע בְּהֵן עַד
רוֹ אוֹ יִזְלוֹף לִפְנֵי מִטְתּוֹ אֲלֵא
מִתְרִין לְטַעֲמִיהָ דְּכ"ע הִזְמִנָּה
לֹא תִפִּים וְר"מ מִסְפָּקָא לִיה
שִׁבְאָא אֱלִיהּ וְר' נִתָּן פְּשִׁימָא
וְרַבָּא מִתְרִין לְטַעֲמִיהָ לְכ"ע
לִיה אַחוּלִי מַחִיל זִילוּתִיה גְּבִי
הַלֵּכְךָ לֹא יֵנַע בְּהֵן כּו' וְרַבִּי
יוֹסֵף עַל קִבְרוֹ אוֹ יִזְלוֹף לִפְנֵי
מִצּוֹה עַל הָאֲחֵרִים לְהַצִּילֵן
הֵתֵם

דעצי לאשמוענין דנפל תופס קברו
גבו זדקה למחי מזוה או לעניים
ות מהן. אלמא הזמנה לאו מילתא
: דימוס. בנין: זילוף. יין: מסרץ
פקא ליה. הלכך צלא דעת יורשין
נתן לאו משום איסורי הנאה הוא
ליה שיתבזה לאחר מיתתו להנאת
סוקר את כל ממונס עלייו: מזוה על
היה דאי מילתא היא ליכא הללה:
הסם

עין משפט
נר מצוה

גג א ב מיי פריז מהל
 כלס הלס י
 דג א מיי פריז מהלס
 מפילן הלס ט סג
 עשין ח טור שריז
 סיון טג סקיג
 גה ד א מיי פריז
 מהלס חל הליט
 סג עשין מריס ט טושיט
 ייז סיון טג סקיג א:
 גו ח מיי פריז מהלס
 מנתט עיניס הליס
 סג עשין קט טור שריט
 ייז סיון טג סקיג א:
 גו ח מיי פריז מהלס
 חל הלס ט סג
 עשין ט טושיט ייז סקיג
 טגט סקיג ונדכר אלס
 עג מנתט פריז יד ילו
 טור מנתט סקיג יד ילו
 עג מנתט סקיג יד ילו

ורבנו הנזנל (הנשי)
 תרורויהו אבל אלא בלא אלמני. בכנותו פ' ב' הקשה ומה דתני במי' כלים פרק כ"ו סדיו שהוא מדרס ומרס ועשאו וילון סהורן מן המדרס אמר מרס מדרס אמר מרס וסי' וכו' באיהו מדרס גננו זה אלע אלא ענינו שגננו אמר מרס וילקו וסדיו ואמר אי מרסא מסיפא מודה ר' יוסי ב' סדיני' המוקפלין ומתני' ועל המדרס וכו' עליון העליון מטא מדרס והתחתון טמא מדרס מרס וסדיו ש"מ מדרס מרס וילקו מכלל שניו לא משכב אלא מושב מדרס עליו וכו' מדרס מדרס והיא סתמא (קלמ) (מהדרן) פ' טמא מדרס מדרס אמר מדרס מדרס היה סדיו טמא מדרס ומגננו מדרס ועשאו וילון סהורן מן המדרס ונשאהו סתמא וכו' מדרס סגננה בו: וזה דאמר בו רפא אלא מדרס מדרס והיא דרומי' ודאוספיה לרשם מן חולצו ומותר אותו נפש שבנאו לשלש ח' פשוט הוא: והוא דאמר ר' שישא ר' הוזבוב באומנים אחר לא יקבר בו וקברו עולמית. פריך רבא דהם ואלו משום הדומנה מלתא אלא משום כבוד המהם באביו ו' שם מותר המהם מלתא מותרת המהם לויורשיהו כיצד בנה בלמ סתם וזה מותר המהם למתים גבו מלתא זה וזה מותרת המהם לויורשיהו ו' אומר לא יגע בבנה ד' שיעבד אליהו ר' נתן קבור יעשה דימיו ענין קבור או וילקו פ' מדרס מדרס מדרס מדרס מדרס מדרס אל מחרת ח' משכנו לרעמיה ואמר כולי עלמא הומנה לאו מלתא וזה קמא כמא בזה ההמה וזה כהו ככוליה וכו' מבוי לוי ורשין מושייריה מרס מגני וזה נגדו להו למריכין מחיל וילוצתא לגבייהו לפיכך מותרת המה לויורשיהו ור' מספא ר' אבהו אי מחיל לאו מחיל לפיכך וכו' יגע בנה ר' נתן שפטיט להו דלא